

เรื่อง ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้งของโจทก์ (นายนิรันดร์ จิวะสันติการ) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๙๖๒/๒๕๔๓ กรณีระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญฯ มาตรา ๒๖๔

๑. ความเป็นมาและข้อเท็จจริงโดยสรุป

นายนิรันดร์ จิวะสันติการ (ผู้ร้อง) เป็นโจทก์ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๙๖๒/๒๕๔๓ ขอให้ศาลจังหวัดลำปางส่งคำโต้แย้ง เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยว่า คณะกรรมการการเลือกตั้ง จำเลยที่ ๑ นายธีรศักดิ์ กรรณสูต จำเลยที่ ๒ นายยุวรัตน์ กมลเวชช จำเลยที่ ๓ นายโคทม อาริยา จำเลยที่ ๔ นายสวัสดิ์ โชติพานิช จำเลยที่ ๕ และนายจิระ บุญพจนสุนทร จำเลยที่ ๖ (ผู้ถูกร้อง) กรณีออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ มีข้อความชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โจทก์เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกวุฒิสภาในเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปาง และคณะกรรมการการเลือกตั้งได้จัดให้มีการเลือกตั้งในวันที่ ๔ มีนาคม ๒๕๔๓ ผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเป็นอันดับที่ ๓ แต่จำเลยไม่รับรองผลการเลือกตั้งให้ และประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภาใหม่จำนวน ๓๕ เขตเลือกตั้ง รวมทั้งเขตเลือกตั้งจังหวัดลำปางด้วย โดยกำหนดวันลงคะแนนที่ ๒๙ เมษายน ๒๕๔๓ ต่อมาผู้ร้องได้รับคะแนนเสียงเลือกตั้งเป็นอันดับที่ ๒ ในขณะที่ยังไม่มีผลการประกาศผลการเลือกตั้งของผู้ร้อง จำเลยทั้งหกได้อาศัยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๗) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑ พฤษภาคม ๒๕๔๓ เพิ่มเติม ข้อ ๖ ทวิ ความว่า “ในกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งไม่ประกาศผลการเลือกตั้งของผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้ใดเกินกว่าหนึ่งครั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งอาจวินิจฉัยโดยใช้คะแนนเสียงเอกฉันท์ให้ถือว่าผู้สมัครรับเลือกตั้งผู้นั้น มิได้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเลือกตั้งใหม่อีก” ปรากฏว่าจำเลยทั้งหกไม่รับรองผลการเลือกตั้งของผู้ร้องอีกเป็นครั้งที่ ๒ และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ พร้อมมีคำสั่งตัดสิทธิผู้ร้องมิให้เป็นผู้สมัครรับเลือกตั้งฯ

๒. ประเด็นเบื้องต้น

ศาลจังหวัดลำปาง พิเคราะห์แล้วเห็นว่า เมื่อโจทก์อ้างว่าระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ ชัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินั้น จึงให้ส่งความเห็น เช่นว่านั้นตามทางการเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัย โดยให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีไว้ชั่วคราว

๓. ประเด็นที่ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย

ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง หรือไม่

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาแล้วเห็นว่า การที่คณะกรรมการการเลือกตั้งอาศัยอำนาจตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๑๐ (๗) ออกระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้ง ว่าด้วยการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ก่อนประกาศผลการเลือกตั้งสมาชิกวุฒิสภา (ฉบับที่ ๒) พ.ศ. ๒๕๔๓ นั้น มิได้เป็นการออกโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ซึ่งศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๔/๒๕๔๒ และที่ ๑๔ - ๑๕/๒๕๔๓ วินิจฉัยไว้แล้วว่า บทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ต้องออกโดยองค์กรผู้ใช้อำนาจนิติบัญญัติ ดังนั้น ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ ดังกล่าวจึงไม่เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายตามความหมายของรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖๔ วรรคหนึ่ง ไม่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญที่จะพิจารณาวินิจฉัย

๔. ผลคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ

วินิจฉัยให้ยกคำร้อง

องค์คณะตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ นายประเสริฐ นาสกุล นายโกเมน ภัทรภิรมย์ พลโท จุล อติเรก นายจุมพล ณ สงขลา นายชัยอนันต์ สมุทวณิช นายปรีชา เฉลิมวณิช นายมงคล สระฐาน นายสุจิต บุญบงการ นายสุจินดา ยงสุนทร นายสุวิทย์ ธีรพงษ์ นายอนันต์ เกตุวงศ์ นายอิสสระ นิตทัศน์ประกาศ และนายอูระ หวังอ้อมกลาง

หมายเหตุ ศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ ๒๔/๒๕๔๓ ลงวันที่ ๑๕ มิถุนายน ๒๕๔๓ ซึ่งเป็นคำร้องของผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาเสนอเรื่องพร้อมความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญ มาตรา ๑๙๘ แล้ว โดยวินิจฉัยว่า ระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งฯ ดังกล่าวไม่ชอบด้วยรัฐธรรมนูญเพราะขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๙ วรรคหนึ่ง มาตรา ๑๒๖ และต้องด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา ๖

หมายเหตุ ประกาศราชกิจจานุเบกษา ฉบับกฤษฎีกา เล่ม ๑๑๘ ตอนที่ ๕๐ ก วันที่ ๒ กรกฎาคม ๒๕๔๔